

STRENČU NOVADA

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA (2013-2030)

GALA REDAKCIJA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

Strenču novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2013 - 2030)

Strenču novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija tiek izstrādāta Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta „Attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana Strenču novadā”, Nr.1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/086 ietvaros.

Strenči, 2012.gads

Saturs

1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS ANALĪZES KOPSAVILKUMS	4
1.1. Teritorijas portrets	4
1. 2. Identitāte	6
3. SVID analīze.....	10
2. STRATĒGISKĀ DAĻA.....	12
2.1. Specializācija	12
2.2. Vīzija.....	12
2.3. Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	13
2.4. Stratēģijas izpildes rādītāji	16
3. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	17
3.1. Telpiskās attīstības struktūra 2030	17
3.2. Ceļi un inženierinfrastruktūra 2030	18
3.3. Apdzīvojuma struktūra un teritoriju specializācija 2030	19
3.4. Pakalpojumu nodrošinājums 2030	20
3.5. Īpašās uzmanības teritorijas	21
3.6. Dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas	22
3.7. Saikne ar kaimiņu teritorijām	23

Ievads

Strenču novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030.gadam atspoguļo novada attīstības politiku. Tā balstās uz esošās situācijas analīzi, iekšējo un ārējo attīstības faktoru prognozēm, novada attīstības resursu un attīstības potenciāla izvērtējumu, paredzamo mijiedarbību ar citām teritorijām nacionālā un reģionālā līmenī.

Stratēģija definē ilgtermiņa attīstības mērķus un formulē ietvaru rīcībai, kā arī parāda teritorijas nozīmīgāko telpisko struktūru attīstību. Stratēģija ir cieši saistīta ar „Strenču novada attīstības programmu 2013.-2019. ar attīstības perspektīvu līdz 2020.gadam” un „Strenču novada teritorijas plānojumu 2012.-2023.gadam” (šie dokumenti atrodami <http://www.strencunovads.lv/>).

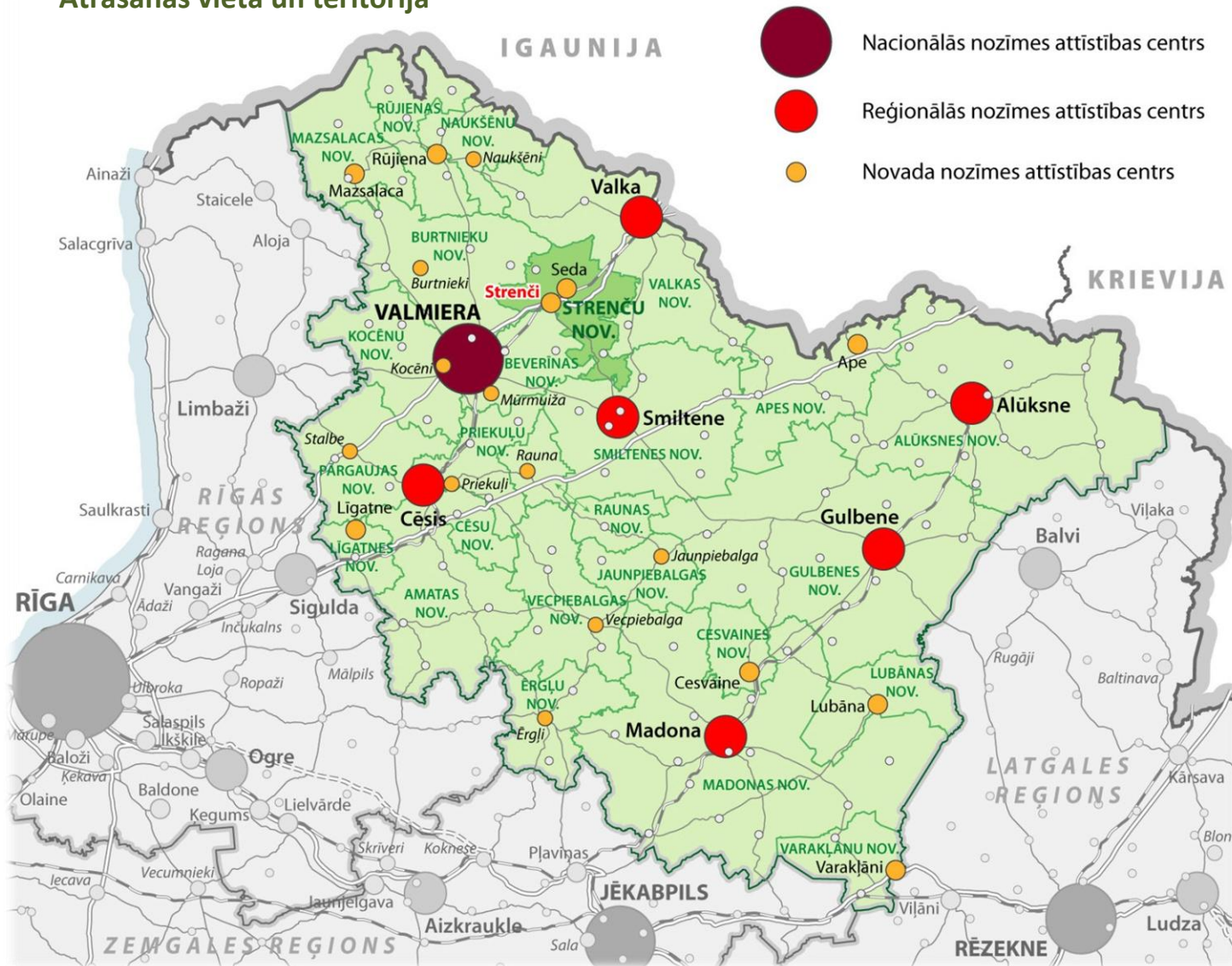
Stratēģija atbilst Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2030 un Vidzemes reģiona attīstības politikai, ir saskanīga un papildinoša ar apkārtnējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem.

Stratēģiju 2012. gada nogalē izstrādāja uzņēmums SIA „Grupa93”, sadarbībā ar Strenču novada domi.

1. Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums

1.1. Teritorijas portrets

Atrašanās vieta un teritorija

Strenču novads atrodas Eiropā, Latvijā, Vidzemes plānošanas reģionā un aizņem 375.73 km² lielu teritoriju. Strenču novada teritorija robežojas ar Burtnieku, Beverīnas, Smiltene un Valkas novadiem. Novada attīstībai būtisks ir Valmieras pilsētas tuvums, arī Valkas un Smiltene sasniedzamība.

Igaunijas Republikas tuvums rada iespējas novadā saražotās produkcijas un sniegto pakalpojumu eksportam, kā arī kopēju projektu realizācijai ar Igaunijas partneriem.

Strenču sadraudzības pilsētas Eiropā sniedz iespējas sadarbībai kultūras un mākslas kontaktiem, jaunatnes sadarbībai un uzņēmēju sadarbībai kopēju projektu veidošanā.

Lainate (Itālija) (2350 iedzīvotāji, <http://www.comune.lainate.mi.it/>)

Rosice (Čehija) (5500 iedzīvotāji, <http://www.rosice.cz/www/page.php>)

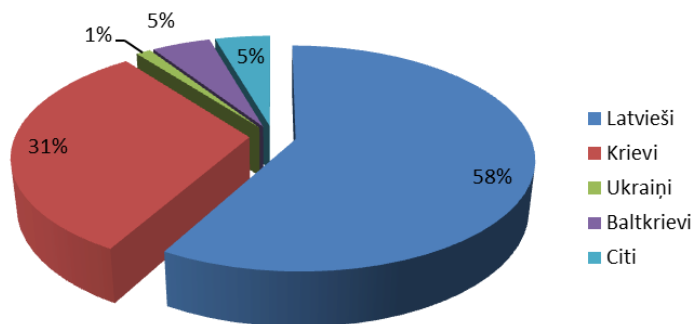
Sayda (Vācija), (2300 iedzīvotāji, <http://www.sayda.eu/>).

2012.gada sākumā Strenču novadā dzīvoja 4126 cilvēki (PMLP dati), no kuriem 1519 dzīvoja Sedā, 1372 Strenčos, 699 Plāņu pagastā, 535 Jērcēnu pagastā.

Kopš 20.gs. 90-to gadu sākuma iedzīvotāju skaits novadā ir samazinājies un tiek prognozēts turpmāks iedzīvotāju skaita samazinājums, pat ņemot vērā iespējamo demogrāfisko rādītāju uzlabošanas nākotnē. Turpinoties demogrāfiskajām tendencēm, 2020.gadā Strenču novada iedzīvotāju skaits būs apmēram par pieciem simtiem mazāks.

Strenču novadam jāatbild uz izaicinājumiem, kas saistīti ar pakalpojumu teritoriālo pieejamību, infrastruktūras nolietojumu, dzīves līmeni un nodarbinātību mazajās apdzīvotajās vietās, pašvaldības pārvaldības modeli un pakalpojumu izmaksu racionalizēšanu ilgtermiņā. Jāņem vērā, ka nākotnē pieaugs informācijas un mobilitātes loma, nepieciešamība pēc jaunām zināšanām un prasmēm un konkurētspējīga piedāvājuma.

2012. gadā Strenču novadā 63,1% iedzīvotāju ir darbspējas vecumā, 12,1% līdz darbspējas vecumam un 24,8% ir vecāki par darbspējas vecumu. Latviskajā Vidzemes reģionā Strenču novads izceļas ar savu daudznacionālo sastāvu, kurš rada izaicinājumus un iespējas integrācijas jautājumos.

Darbavietas novadā lielā mērā veido publiskais sektors: lielākie darba devēji novadā ir Strenču novada pašvaldība un VSIA „Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” (350 darbavietas).

Ražojošo uzņēmumu attīstības potenciāls saistāms ar jaunu produktu izveidi un ražošanas paplašināšanu, gudri izmantojot novadā pieejamos dabas resursus, uz kuru izmantošanu pašlaik balstās novada uzņēmumi (kokapstrāde, kūdras ieguve, lauksaimnieciskā ražošana).

Novadā tiek piedāvāta kvalitatīva pirmsskolas izglītība: Strenčos, Sedā un Plāņos, un vidējā izglītība – Strenčos un Sedā. Strenču mūzikas skola piedāvā konkurētspējīgu profesionālo izglītību, kas sekmē arī kvalitatīvu pašdarbību un kultūras dzīvi. Novadā ir salīdzinoši aktīva sporta un kultūras dzīve, kas piedāvā bagātas brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Strenču novadā ir vairākas priekšrocības pievilcīgai dzīves vietai, apvienojot vairākus svarīgus resursus: pievilcīgu pilsētvidi un lauku vidi, pievilcīgu ainavu un citus rekreācijas resursus, kvalitatīvus un pieejamus izglītības pakalpojumus, kultūras dzīvi un kultūras pasākumus, tirdzniecības un sadzīves pakalpojumu infrastruktūru. Novads piedāvā daudzveidīgu apbūvi un iespēju dzīvot mazpilsētā (Strenči, Seda), ciemā un lauku apvidū (Jērcēnu, Plāņu pagasts). Iedzīvotājiem ir iespējas izvēlēties starp savrupmāju apbūvi mazpilsētā vai ciemā un daudzdzīvokļu apbūvi. Novadā pieejamie dabas resursi, no kuriem ievērojamākie ir Gauja, Aizsargājamais Ainavu Apvidus „Ziemeļgauja” un Dabas liegums „Sedas purvs”, piedāvā bagātas brīvā laika pavadīšanas iespējas pievilcīgā ainavā: peldēšanu, laivošanu, staigāšanu, skriešanu un ritenbraukšanu, makšķerēšanu, sēņošanu, medības u.c.

Strenči ir atzīti par starptautisko plostnieku pilsētu, kas ir gan simboliski svarīgi pilsētas un novada iedzīvotāju lepnumam, gan Strenču novada tūrisma piedāvājuma attīstībai.

1. 2. Identitāte

Strenču novads ir izveidots 2009. gadā, apvienojot Strenču pilsētu, Sedas pilsētu, Plāņu un Jērcēnu pagastus. Viens no būtiskākajiem jautājumiem ir novada vienotās identitātes veidošana, balstoties tā teritorijas vēsturē, vietu nosaukumos un cilvēkos.

Jērcēni dibināti kā Ēveles blakus muiža ap 1562.gadu. Jērcēnmuiža 14.gadsimtā atradās Ēveles (Alt Wohlfart) novadā, kuru 1562.gadā Polijas karalis Sigismunds Augusts atdeva Valmieras pilskungam Bernhardam fon Hevelnam. Dāvinājuma teritorijā ietilpa Vecjērcēni (Neu Wohlfart), Jaunjērcēni (Wohlfahrtslinde) un Ķeiži (Keysen) No 20.gs. 20-to gadu beigām līdz 1940.gadam, pagastā, līdzīgi kā visā Latvijā, attīstījās lauksaimniecība un rūpniecība. 1932.gadā bijušas 60 vecsaimniecības, 96 jaunsaimniecības, 15 amatnieku un citas sīksaimniecības, kā arī rūpniecības uzņēmumi un vairākas biedrības.

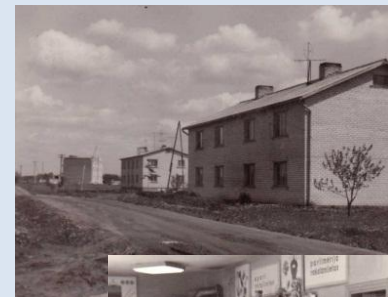
Šodien Jērcēnu pagasta identitāti veido Jērcēnmuižas vēsturiskā apbūve, Kaņepju dižozols, lauksaimniecības un mežsaimniecības teritorijas, Sedas purva dīķi.

Plāņi

Plāņu pagasts savu vārdu manto no Plāņu muižas, ko 1676. gadā grāfi Oksenstjērn dibināja uz Plāņa, Strēļa un Sēpura māju zemēm. Muižas tīrumu platība 1689. gadā sastādīja 91 mucu vietas jeb 46.5 hektārus. Plāņu centrā saglabājušās kādreizējās muižas ēkas. Pēc Otrā pasaules kara **Plāņu pagasts** ietilpa Smiltenes rajonā. No 1959.gada Plāņu pagasts bija Valkas rajona sastāvdaļa. 1964. gadā Plāņu ciemam pievienoja daļu no Trikātas teritorijas. 1973.gadā Plāņu teritorijai pievienoja kolhozu "Gaisma" - daļu no Trikātas pagasta. Plāņu pagasta teritorija kopš 1973. gada ir nemainīga.

Plāņu pagasta identitāti gadsimtu gaitā ir veidojušas veiksmīgas lauku saimniecības, un tā ir nozīmīgākā iezīme arī pašlaik.

Seda – viena no nedaudzajām jaunajām pilsētām, kuras parādījās Latvijā pēc Otrā pasaules kara.

Piecdesmito gadu sākumā tagadējās Sedas pilsētas vietā pletās mežs. 1953.gadā reizē ar kūdras fabrikas „Seda” būvniecību, Sedas tīreļa dienvidu malā sāka izveidoja strādnieku ciematu. Kūdras fabrikas celtni bija pasludināta par Vissavienības komjaunatnes „trīsciencelni”, un uz šejieni brauca jaunatne no visas Padomju Savienības. Šis faktors noteica ciemata izaugsmes raksturu un atspoguļojas teritorijā arī mūsdienās.

1954.gadā Sedai piešķīra strādnieku ciemata tiesības. 1961.gadā strādnieku ciemats tika pārdēvēts par pilsētciematu. 1991.gada 14.novembrī pilsētciemats ar lauku teritoriju ieguvis statusu Sedas pilsēta ar lauku teritoriju.

Arī šodien Sedas identitāti veido kūdras ieguve un cita rūpniecība, kā arī interesanta kultūrvēsturiskā apbūve.

Strenči savu attīstību uzsāk 18. gs. otrajā pusē, kad šeit, uz muižu zemēm, sāk apmesties mežcirtēji un plostnieki. Par nozīmīgu apdzīvoto vietu Strenči sāk veidoties pēc Strenču stacijas atklāšanas 1889. gadā dzelzceļa līnijā Rīga – Pleskava (caur Valku). 1895. gadā Strenči iegūst miesta tiesības. Tā kā Strenči burtiski ir “izauguši” no mežrūpniecības un plostniecības, tad tautā ar laiku Strenčus sāka saukt par “Gaujas plostnieku galvaspilsētu”. Nozīmīgu Strenču pilsētas identitātes daļu un attīstības dzinuli no 1907.gada ir devusi Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca (sākumā Vidzemes bruņniecības psihiatriskā slimnīca, arhitekts Augusts Reinbergs), kas vienmēr izcēlusies ar augstu statusu un garīgās veselības aprūpes kvalitāti.

Mūsdienās Strenči ir novada administratīvais centrs, pievilcīga dzīvesvieta un interesantu notikumu vieta.

3. SVID analīze

STIPRĀS PUSES

VĀJĀS PUSES

NOVADAM KOPUMĀ

- Atrašanās vieta pie A3 (Eiropas nozīmes) autoceļa, Igaunijas tuvumā un pilsētu Valka – Smiltene – Valmiera trīsstūrī.
- Dabas resursi (kūdra, māls, smilts, mežs).
- Strenču PNS darbība un potenciāls.
- Dabas vērtības (Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts ar tajā ietilpstošo dabas liegumu „Sedas purvs”, AAA “Ziemeļgauja”, Gauja).
- Kultūrvēsturiskais mantojums visā novada teritorijā.
- Daudznacionālais iedzīvotāju sastāvs.
- Ievērojams nemateriālais kultūrvēsturiskais mantojums.
- Plostnieku svētku tradīcijas.

- Nepietiekama iekšējā un ārējā sasniedzamība (sabiedriskā transporta biežums un izmaksas).
- Kvalitatīva dzīvojamā fonda nepietiekamība.
- Zems iekšējās komunikācijas līmenis novadā.
- Iedzīvotāju skaita samazināšanās un jauniešu izceļošana.
- Pamatpakalpojumu (ūdens, kanalizācija) nepietiekama kvalitāte.
- Tūristu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu nepietiekams nodrošinājums.

UZŅĒMĒJDARBĪBA

- Strenču PNS darbība un potenciāls.
- Pieejamas zemes platības un ražošanas teritorijas biznesa attīstībai.
- Liels tūrisma attīstības potenciāls.

- Darba vietu nepietiekamība un atkarība no dažiem lieliem darba devējiem.
- Kvalificēta un motivēta darba spēka nepietiekamība, darba prasmju un darba kultūras degradācija.
- Tūrisma infrastruktūras trūkums.
- Strenču tēla asociācijas ar Strenču PNS.

PAKALPOJUMI

- Kvalitatīvas un plašas pirmsskolas un vispārējās izglītības iegūšanas iespējas.
- Strenču mūzikas skolas augsts līmenis un atpazīstamība.
- Uzkrātā sociālās aprūpes un veselības aprūpes kompetence novadā.
- Pievilcīga dzīves vieta nelielā attālumā no citiem attīstības centriem.
- Salīdzinoši labi attīstīts un salīdzinoši vienmērīgi sazarots iekšējo ceļu tīkls.
- Laba sasniedzamība ar sabiedrisko transportu no teritorijām ārpus novada.
- Realizētie un ieplānotie ūdenssaimniecības projekti.
- Vienotās bibliotēku informācijas sistēmas pieejamība katrā administratīvajā teritorijā.

- Pirmsskolas izglītības iestāžu ēku slikts tehniskais stāvoklis.
- Zems izglītojamo skaits Strenču novada vidusskolā vidusskolas klasēs un Plāņu pamatskolā.
- Nepietiekama ģimenes ārstu pakalpojumu kvalitāte.
- Liels trūcīgo iedzīvotāju skaits.
- Pieejamu mājokļu piedāvājuma trūkums.
- Nepietiekama satiksmes drošība.
- Slikta sasniedzamība ar sabiedrisko transportu novada iekšienē.
- Nepietiekama siltumapgādes sistēmas jauda Sedā.

IESPĒJAS

DRAUDI

NOVADAM KOPUMĀ

- Dzīves vieta Valmierā, Smiltēnē, Igaunijā nodarbinātajiem.
- Sadarbības tīkls ar Igauniju un apkārt esošām pilsētām dažādu jautājumu risināšanai.
- E-pārvaldes paplašināšana.
- Sadarbības iespējas ar Valmieru un Smiltēni.

- Valmieras un Smiltēnes piedāvājums izglītības, dzīves vides, nodarbinātības un citās jomās.
- Ierobežota ārējā finansējuma pieejamība.
- Energoresursu sadārdzināšanās izraisīta komunālo un transporta izdevumu sadārdzināšanās.
- Valsts autoceļa A3 sadalošās un drošību apdraudošās ietekmes palielināšanās.
- Iedzīvotāju skaita turpmāka samazināšanās.
- Politiskie riski saistībā ar plānošanas reģionu, teritoriju, līmeņu izmaiņām.

UZŅĒMĒJDARBĪBA

- Dabas tūrisma kompetences centra izveide Jērcēnos.
- Strenču novada kā garīgās veselības centra attīstība.
- Iekļaušanās Vidzemes reģiona esošajā tūrisma piedāvājumā, veidojot unikālo tūrisma piedāvājumu (Seda+purvs+Gauja), izmantojot esošo dabas un kultūrvēsturisko mantojumu un četrus gadalaikus.
- Sadarbības iespējas ar Valmieras biznesa un inovāciju inkubatoru.

- Apkārt esošo teritoriju lielāki resursi uzņēmējdarbības attīstībai (darba spēks, ražošanas telpas u.c.)
- Darba spēka trūkums.

PAKALPOJUMI

- Atšķirīgs vidusskolas piedāvājums, akcentējot garīgo veselību, dabas resursu (īpaši mežu un kūdras) izmantošanu un tūrismu.
- Netradicionāla pirmsskolas izglītība uz veselīga un ekoloģiska dzīves veida, kā arī tautas tradīciju pamata (tautas skola).
- Plostnieku tēla izmantošana vairākām sabiedrības attīstības aktivitātēm.
- Aprūpes un garīgās veselības kompetences izmantošana novada attīstībai.

- Skolēnu skaita samazināšanās un skolēnu došanās mācīties citur.
- Valsts pasūtījuma samazināšanās medicīnā.

2. Stratēģiskā daļa

2.1. Specializācija

Novada specializācijas nepieciešamību nosaka novada unikalitāte, konkurence par cilvēku un finanšu resursiem un sadarbības iespējas ar citām pašvaldībām. Strenču novada specializācija ir:

- pievilcīga, finansiāli pieejama un sasniedzama dzīves vieta;
- garīgās veselības saglabāšana un attīstība, veco ļaužu sociālā aprūpe (valsts nozīmes SIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca”, Sedas veco ļaužu sociālās aprūpes un cilvēku ar īpašām vajadzībām rehabilitācijas centrs), netradicionālās medicīnas pakalpojumi;
- nišu tūrisms – konkurētspējīgi tūrisma produkti;
- loģistikas un tranzīta pakalpojumi;
- dabas resursu ieguves un pārstrādes kompetence (valsts nozīmes kūdras ieguve un pārstrāde ar augstu pievienoto vērtību, mežsaimniecība un kokapstrāde, lauksaimniecība un augstās pievienotās vērtības pārtikas produktu ražošana);
- Strenču novada loma Vidzemes reģionā – reģionālais garīgās veselības centrs Strenčos, pievilcīga dzīves vieta un Sedas zaļās aktīvās atpūtas parks.

2.2. Vīzija

Strenču novads 2030.gadā ir izcili sasniedzama, komfortabla, ģimenei draudzīga un pieejama **dzīves un darba vieta**. Tajā darbojas uzņēmumi, kas vērsti uz teritorijas **dabas kapitāla viedu izmantošanu** un augstākās kvalitātes **garīgās veselības aprūpes** pakalpojumiem.

2.3. Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi

1. PIEVILCĪGA, PIEEJAMA UN SASNIEDZAMA DZĪVES VIETA (DZV)

2. GUDRA UN UZ VIETĒJIEM RESURSIEM BALSTĪTA NODARBINĀTĪBA (VN)

3. LATVIJAS MĒROGĀ UNIKĀLS GARĪGĀS VESELĪBAS CENTRS (GV)

Stratēģiskais mērķis Nr.1: Pievilcīga, pieejama un sasniedzama dzīves vieta (DzV)

Ar savu novietojumu starp Valmieru, Valku un Smilteni; attīstītu ceļu infrastruktūru, Strenču novads ir labi sasniedzama vieta. Gauja, Strenču pilsētas vēsturiskā apbūve, savrupmāju apbūve un patīkama publiskā telpa, Jērcēnu muižas vide, lauki un meži – tas veido pievilcīgu dzīves telpu Strenču novadā. Konkurētspējīga izglītība, kā arī pēdējos desmit gados veiktie ūdensapgādes, siltumapgādes un citas infrastruktūras uzlabojumi veicina vietas pievilcīgumu. Strenču novada stiprās puses jāattīsta un jāuzlabo, lai noturētu esošos iedzīvotājus un piesaistītu jaunus iedzīvotājus, it īpaši ģimenes ar bērniem. Strenču novadam jāorientējas uz cilvēkiem, kas dzīvo uz vietas un strādā novadā vai ārpus tā. Tas nozīmē, ka novadā jānodrošina laba sasniedzamība gan novada ietvaros, gan ārpus novada, kā arī pievilcīgi un finansiāli pieejami dzīves apstākļi.

Pievilcīga dzīves vieta veidojas no šādiem elementiem:

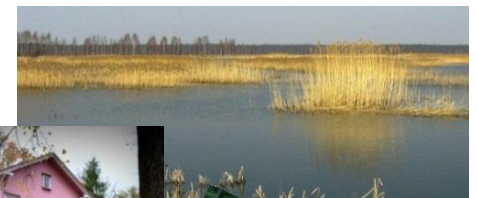
- pievilcīga pilsētu un ciemu publiskā telpa;
- kvalitatīvs un finansiāli pieejams mājoklis;
- droša satiksme, laba sasniedzamība;
- daudzveidīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas;
- moderna pirmsskolas, vispārējā, kultūras un interešu izglītība;
- kvalitatīva veselības aprūpe, uz ģimeni vērsti sociālie pakalpojumi un palīdzība;
- aktīva pašvaldība un atbalsts iedzīvotāju ierosmēm, stipra novada identitāte un tradīcijas, lepnums par dzīvošanu novadā;
- pieejama ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde, efektīva atkritumu saimniecība.

Pašvaldība ar savu darbību nodrošinās visu šo elementu līdzsvarotu izaugsmi.

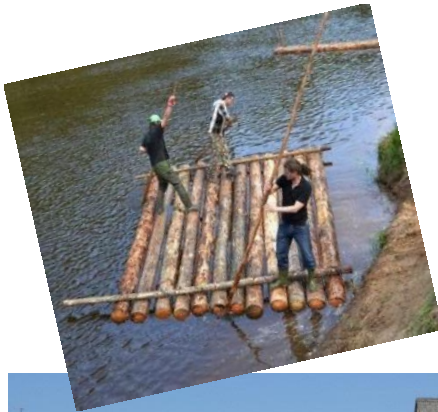
Ilgtermiņa prioritātes: apdzīvoto vietu identitātes un Strenču novada sasniedzamības stiprināšana; plašs brīvā laika pavadīšanas un personīgās attīstības iespēju piedāvājums

Strenču novadam ir jāizceļ savas identitātes pievilcīgas puses: pievilcīgas ainavas, atrašanās pie Gaujas, tuvu Valmierai un Smiltenei, plostnieku tradīcijas, garīgās veselības aprūpes kompetence, daudz nacionālais iedzīvotāju sastāvs, un uz to bāzes jāveido ar kaimiņu teritorijām konkurētspējīgs dzīves vietas piedāvājums.

Sasniedzamie rādītāji: iedzīvotāju skaits novadā 2030.gadā: 3800 cilvēki

Stratēģiskais mērķis Nr.2: **Gudra un uz vietējiem resursiem balstīta nodarbinātība (VN)**

Vietējo resursu izmantošana, vietējā nodarbinātība padara novadu stiprāku. Strenču novada nodarbinātības un uzņēmējdarbības attīstības stratēģija balstās uz novada unikālo resursu izmantošanu un attiecīgi ietver šādus elementus:

- Cilvēku uzņēmība – novada dome veicina iedzīvotāju uzņēmību, sniedzot regulāru informāciju novada mājas lapā un avīzē par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām, rīkojot ikgadējo uzņēmēju konkursu un biznesa ideju konkursu. Dome atbalsta uzņēmējdarbības informācijas sniegšanu ar lauku konsultantu un bibliotēku palīdzību, rīko uzņēmēju kopsapulces un pasākumus, sekmē mājražošanas attīstību.
- Ražošanas teritoriju attīstība – teritoriju un telpu piedāvājuma apkopojums, balstoties uz esošajām ražošanas teritorijām Jērcēnos, Sedā, Plāņos un šo teritoriju piedāvāšana potenciālajiem interesentiem, infrastruktūras veidošana.
- Novada unikālo tūrisma produktu attīstība – **„Kompleksais plosts”** (ūdens tūrisma pakalpojumu attīstība balstoties uz Strenču kā plostnieku pilsētas tēlu, ietverot naktsmītnes un ēdināšanas pakalpojumus, peldlīdzekļu nomu, pārtikas produktus un suvenīrus ar plosa simboliku, plostnieku apmācības) un **Sedas zaļās aktīvās atpūtas parks**, apvienojot Sedas pievilcīgo kultūrvēsturisko mantojumu, kūdras izstrādi un šaursliežu dzelzceļu, kā arī Sedas purva dabas takas, arī Strenču muzeja izveide.
- Strenču novada atrašanās vietas potenciāla izmantošana un pievilcīgas tirgus vietas izveide kā atbalsta punkts vietējiem ražotājiem un tirgotājiem, tematisku tirgus pasākumu rīkošana. Strenči – tirdzniecības pilsēta.

Ilgtermiņa prioritātes:

- atbalsts uzņēmējdarbībai visos līmeņos;
- ražošanas teritoriju potenciāla attīstība;
- tūrisma potenciāla attīstība;
- darba vietu radīšana, pievienojot augstu vērtību dabas resursiem.

Sasniedzamie rādītāji:

darba ņēmēju skaits uzņēmumos ar galveno darbības vietu Strenču novadā: 1500

Stratēģiskais mērķis Nr.3: Latvijas mērogā unikāls garīgās veselības centrs (GV)

Garīgā veselība tiek izprasta tās plašākajā nozīmē, ietverot ne tikai specifisku ārstniecisku palīdzību psihisku un uzvedības traucējumu gadījumos, bet arī citus garīgās veselības nodrošināšanas jautājumus– veselības veicināšanu, profilaksi, negatīvas attieksmes mazināšanu pret garīgās veselības pakalpojumu lietotājiem, garīgās veselības jautājumu nozīmīguma akcentēšanu izglītības sistēmā un citus aspektus. Tāds skatījums uz garīgo veselību ir saskaņā ar pasaules tendencēm, kā arī ar valsts politikas pamatnostādņēm šajā jomā.

Pakalpojumi, kas saistīti ar garīgo veselību, attīstāmi uz Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas potenciāla bāzes, izmantojot arī pievilcīgo dabas vidi, kas ir svarīga garīgās veselības veicināšanai; diskretumu, ko piedāvā salīdzinošs attālums no lieliem apdzīvotuma centriem, kā arī Strenču novada piedāvātās iespējas brīvā laika pavadīšanas jomā un komunikācijā ar cilvēkiem, kas ir viens no svarīgākajiem aspektiem garīgās veselības uzlabošanā.

Aktivitātes ietver atbalstu Strenču PNS tēla un lomas stiprināšanai valsts līmenī, garīgā veselības centra koncepcijas attīstību, Strenču PNS pakalpojuma klāsta attīstību (piemēram, īslaicīgas uzturēšanās iespējas demences pacientiem, pakalpojumi pacientu ģimenēs locekļiem, garīgās veselības profilakses pasākumi), jaunu pakalpojumu attīstību, garīgās veselības jēdziena popularizēšanu, tematiskā medicīnas piedāvājuma izveidi Strenču novada vidusskolā, tautas un netradicionālās medicīnas pakalpojumu attīstību.

Kaut arī pašvaldība nevar ietekmēt Strenču PNS darbību un pakalpojumu klāstu, pašvaldība var sekmēt garīgas veselības popularizēšanu, kā arī jaunu pakalpojumu veidošanos un virzīšanu tirgū, izmantojot slimnīcas kompetenci.

Ilgtermiņa prioritātes:

- Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas, pašvaldības un uzņēmēju sadarbība un produktu attīstība garīgās veselības jomā.
- darba vietu radīšana ar aprūpi saistītos uzņēmumos.

Sasniedzamie rādītāji: darba ņēmēju skaits uzņēmumos garīgās veselības jomā: 500

2.4. Stratēģijas izpildes rādītāji

Rādītāji, pēc kuriem noteikt statistikas ieviešanas efektivitāti:

Indikators	Bāzes rādītāji	Situācija 2030.gadā	Datu avots
Iedzīvotāju skaits, absolūtos skaitļos	3826 (2011.g.)	3800	Centrālā statistikas pārvalde
Teritorijas attīstības indekss, vieta Latvijas novadu grupā	96 (2011.g.)	75	Valsts reģionālā attīstības aģentūra
Migrācijas saldo, absolūtos skaitļos	-58 (2010.g.)	0	Centrālā statistikas pārvalde
Bezdarba līmenis, % no darbspējīgajiem iedzīvotājiem	13.7 (2011.g.)	Nepārsniedz 8 %	Nodarbinātības valsts aģentūra
Ekonomiski aktīvās vienības	140 (2011.g.)	400	Centrālā statistikas pārvalde
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju, Ls gadā 2010.g. cenās	199 (2010.g.)	400	Valsts reģionālā attīstības aģentūra

PROFESIJAS STRENČU NOVADĀ 1930.gadā

Plostnieks, mežstrādnieks, līdumnieks, dzelzceļa strādnieks, pārcēlājs, skursteņslauķis, elektriķis, galdnieks, skārdnieks, jumīķis, krāsns meistars, šuvēja, audēja, slaucēja, lopkopis, celtnieks, ceļu būvnieks, šoferis, ratnieks, skolotājs, ārsts, medmāsa, fotogrāfs, pārdevējs, dārznieks, frizieris, viesnīcnieks, pavārs, aptiekārs, rakstvedis, telefonists, gaļas izcirtējs, zvejnieks, laukstrādnieks, gans, ugunsdzēsējs utt.

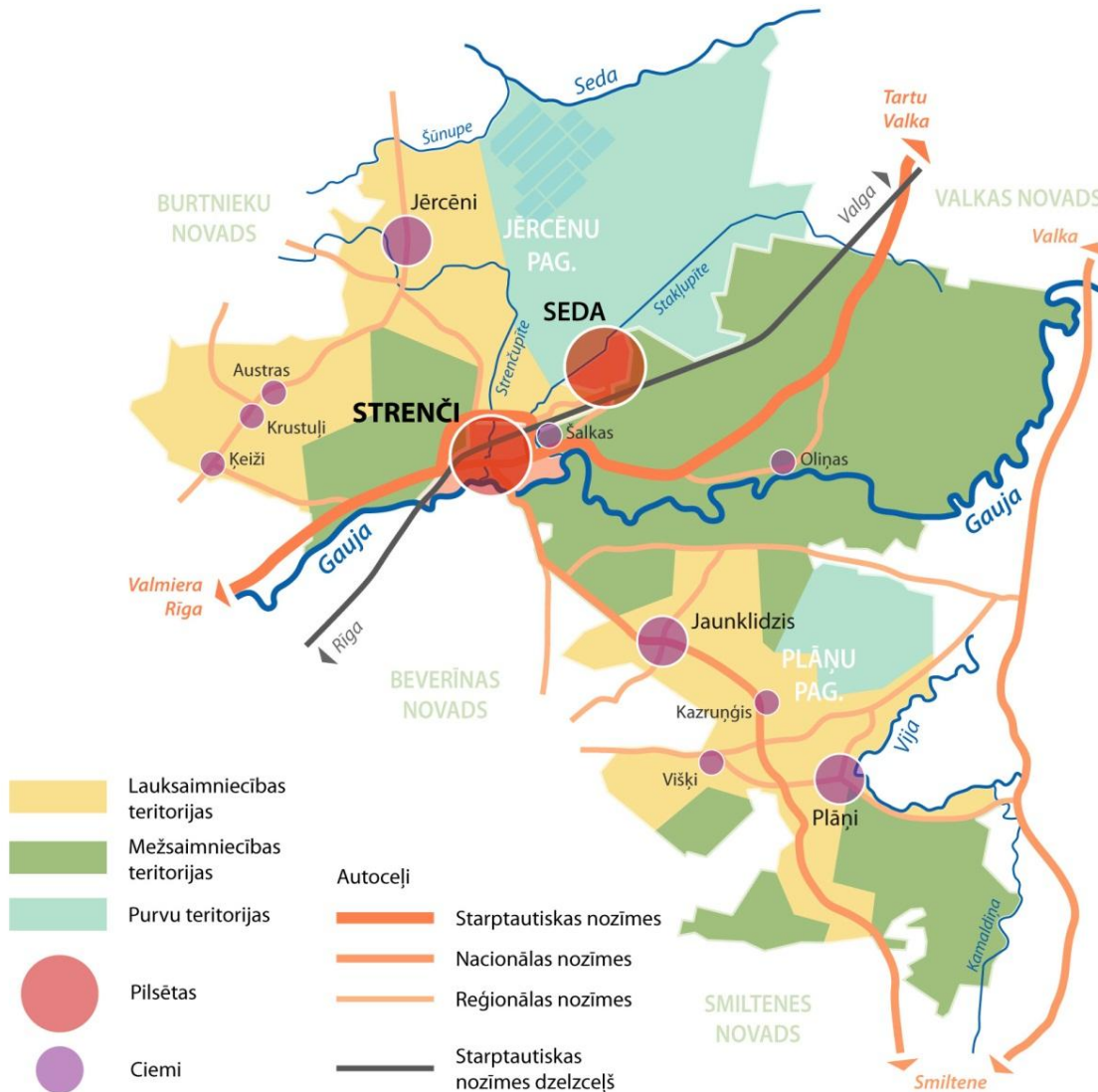

PROFESIJAS STRENČU NOVADĀ 2030.gadā

Nanotehnologs, nanopsihologs, nanomasieris, vecu cilvēku aprūpētājs, ārsts, fizioterapeits, etnopsihologs un ētikas konsultants, garīgās veselības konsultants, sociālo tīklu traumu rehabilitologs, virtuālais pedagogs, sociālo pakalpojumu dizainers, publiskā tēla konsultants, skolotājs, dabas un plostnieku gids, ielu režisors, mājražošanas speciālists, viesu mājas īpašnieks, ģimenes pavārs, ekoloģiskās saimniecības pārvaldnieks, digitālā mārketinga speciālists, datormākslinieks, 3D printeru operators un programmatūras veidotājs, interneta pārdevējs, programmētājs, informācijas vadības konsultants, energoefektivitātes konsultants, elektroauto-mehāniķis, personīgais finanšu asistents, informācijas menedžeris.

3. Telpiskās attīstības perspektīva

3.1. Telpiskās attīstības struktūra 2030

Novada galvenie telpisko struktūru veidojošie elementi ir plašas mežsaimniecības, lauksaimniecības un purvu teritorijas, Gaujas upe, autoceļu tīkls un dzelzceļš Rīga – Valga, novada apdzīvotās vietas (pilsētas un ciemi).

Mežsaimniecības teritorijas izmantojamas ienākumu veidošanai, līdzsvarojot mežsaimniecības intereses ar tūrisma un rekreācijas vajadzībām.

Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijās novada dome atbalsta daudzveidīgu teritoriju izmantošanu un apbūvi – dažādotu lauksaimniecisko darbību, viensētu tipa apbūvi, apbūvi tūrisma, rekreācijas un citu komercobjektu apbūvei, dīkšsaimniecību izveidei, derīgo izrakteņu ieguvei u.c., cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nepasliktina blakusesošo nekustamo īpašumu izmantošanas iespējas. Ar ražošanu saistītai saimnieciskai darbībai ārpus apdzīvotajām vietām primāri izmantojamas līdzšinējā laikā izmantotās (t.sk. degradētās) teritorijas, tās atbilstoši sakārtojot, rekonstruējot un intensificējot to izmantošanu.

Purvu teritorijas izmantojamas kūdras ieguvei, dīkšsaimniecībai un dabas tūrisma attīstībai, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šeit veidojams Sedas zaļās aktīvās atpūtas parks – reģionālas nozīmes objekts brīvā laika pavadīšanai.

Gaujas upe un tai pieguļošās teritorijas izmantojama tūrisma pakalpojumu sniegšanai, rekreācijas pakalpojumiem un pievilcīgas savrupmāju apbūves veidošanai.

3.2. Ceļi un inženierinfrastruktūra 2030

Valsts autoceļš A3 Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka), kas ir daļa no starptautiskā tranzītceļa, kas savieno Rīgu ar Tartu un Sanktpēterburgu, arī nākotnē būs nozīmīgākā transporta artērija. Lai uzlabotu Strenču pilsētas pievilcību un satiksmes drošību, līdz 2030. gadam izbūvējams Strenču apvedceļš.

2030. gadā novada iedzīvotāju mobilitāti un veiksmīgu saimniecisko darbību nodrošinās kvalitatīvs ceļu tīkla asfalta segums un regulāri ceļu uzturēšanas un tīrīšanas darbi. Velomaršrutu tīkls izveidojams visā novada teritorijā, savienojot apdzīvotās vietas un interesantus apskates objektus.

Svarīgu lomu nākotnē spēlēs dzelzceļa līnija Tartu-Valga-Rīga. Tā nodrošinās Igaunijas, Krievijas un Somijas sasniedzamību un radīs iespējas pasažieru un kravu pārvadājumiem.

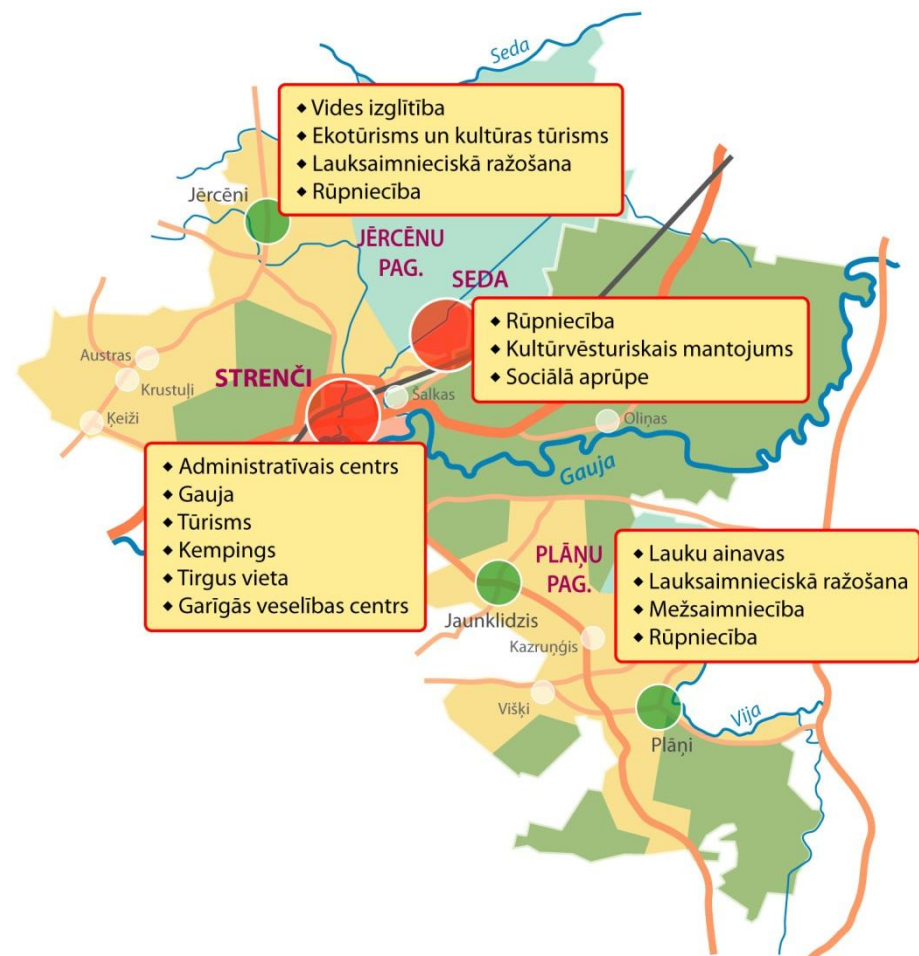
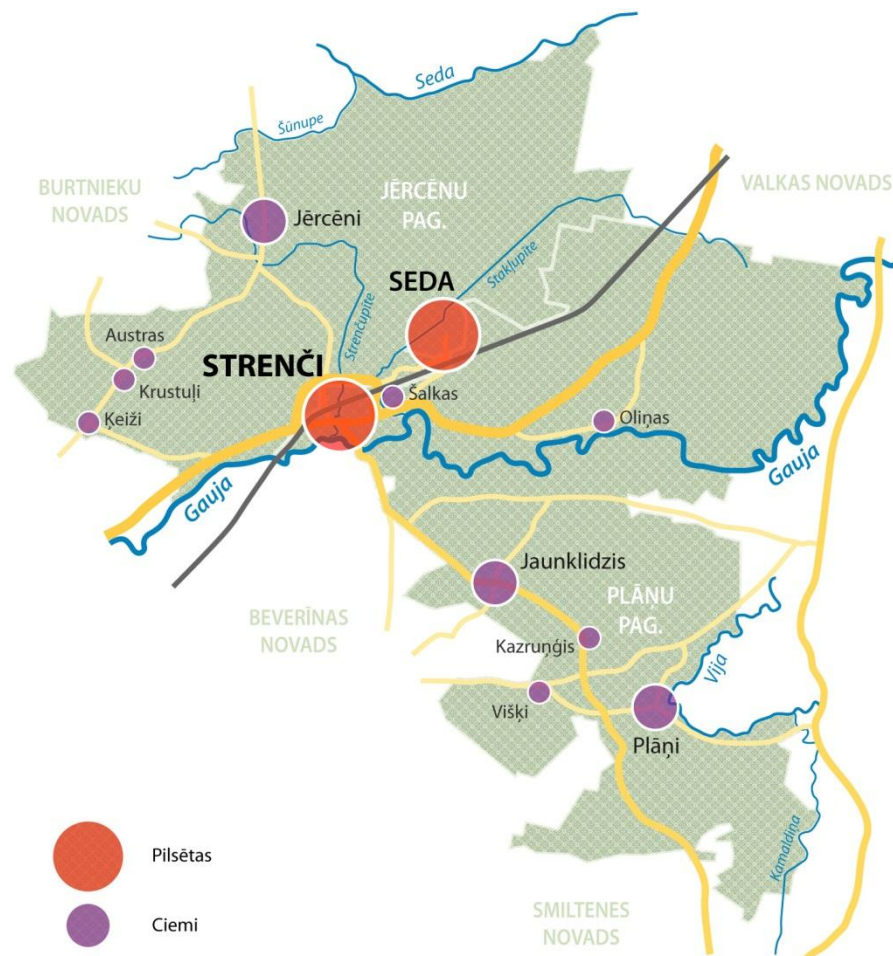
Novada teritoriju šķērsojošās 110kV un 330 kV augstsprieguma elektrolinijas parādītas kartoshēmā. 2030. gadā visā novada teritorijā jānodrošina pieejamība kvalitatīviem mobilā telefona sakariem, pieejai platjoslas internetam, energoapgādes jaudu pietiekamība mājāsaimniecībām un ražošanas objektiem.

Īpaša nozīme novada attīstībā būs energoefektivitātes jautājumiem un atjaunojamo resursu ilgtspējīgai vadība, pārejot uz resursu efektīvu ekonomiku, veicinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu, nodrošinot efektīvu vides aizsardzību

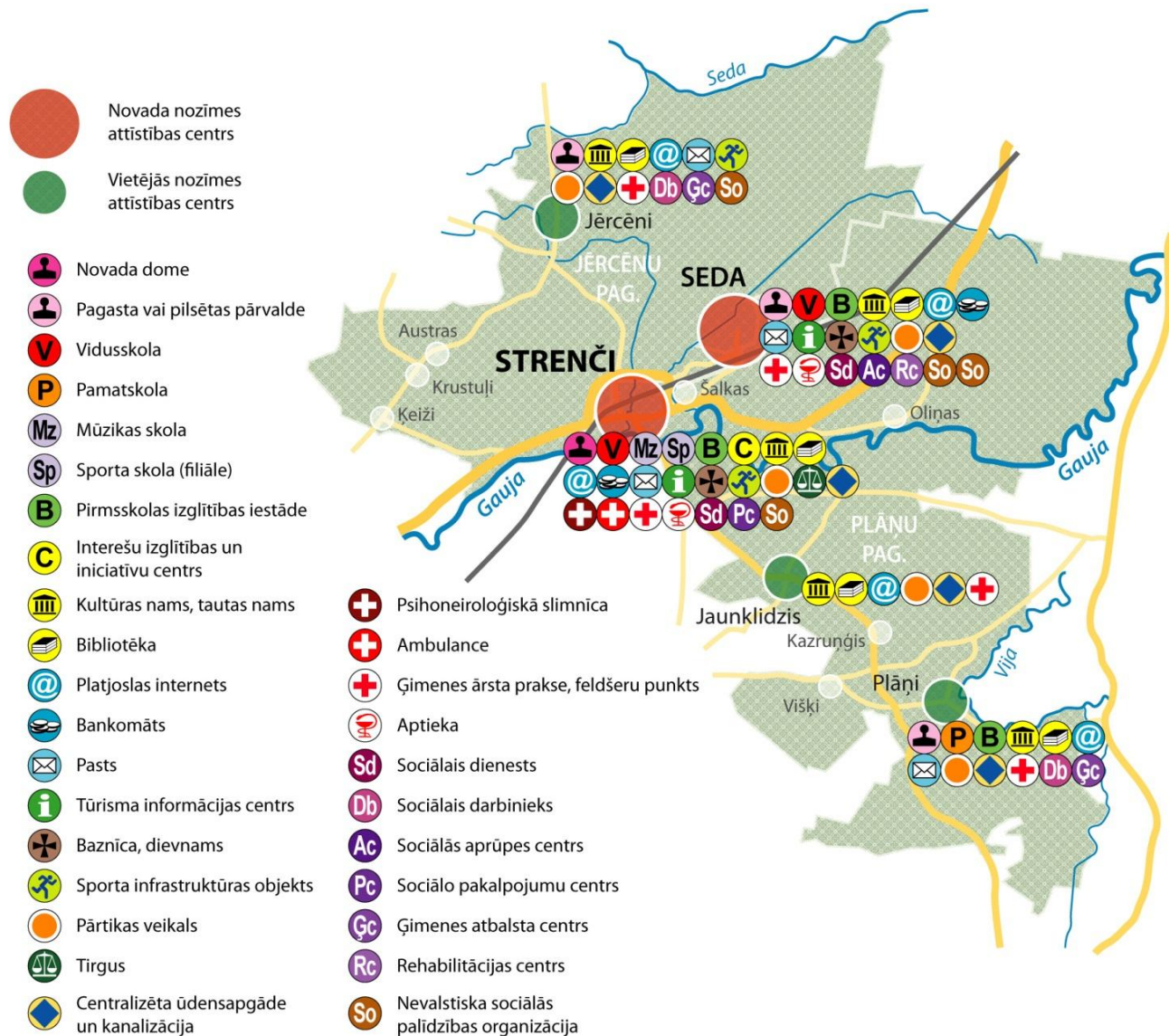
3.3. Apdzīvojuma struktūra un teritoriju specializācija 2030

Novada apdzīvojuma struktūru veido novada nozīmes attīstības centri – pilsētas Seda un Strenči, vietējās nozīmes centri – ciemi Jērcēni, Jaunklidzis, Plāņi, kā arī ciemi Ķeiži, Krustuļi, Austras, Šalkas, Oliņas, Kazruņģis, Višķi.

Teritoriju specializācija noteikta, ņemot vērā teritoriju attīstības resursus un savstarpējo papildinātību.

3.4. Pakalpojumu nodrošinājums 2030

Nākotnē saglabājama esošā apdzīvotuma struktūra, mērķtiecīgi veidojot katra centra identitāti, kas balstīta uz vietas vēsturi un tradīcijām, veidojot pievilcīgu publisko telpu un nodrošinot pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību.

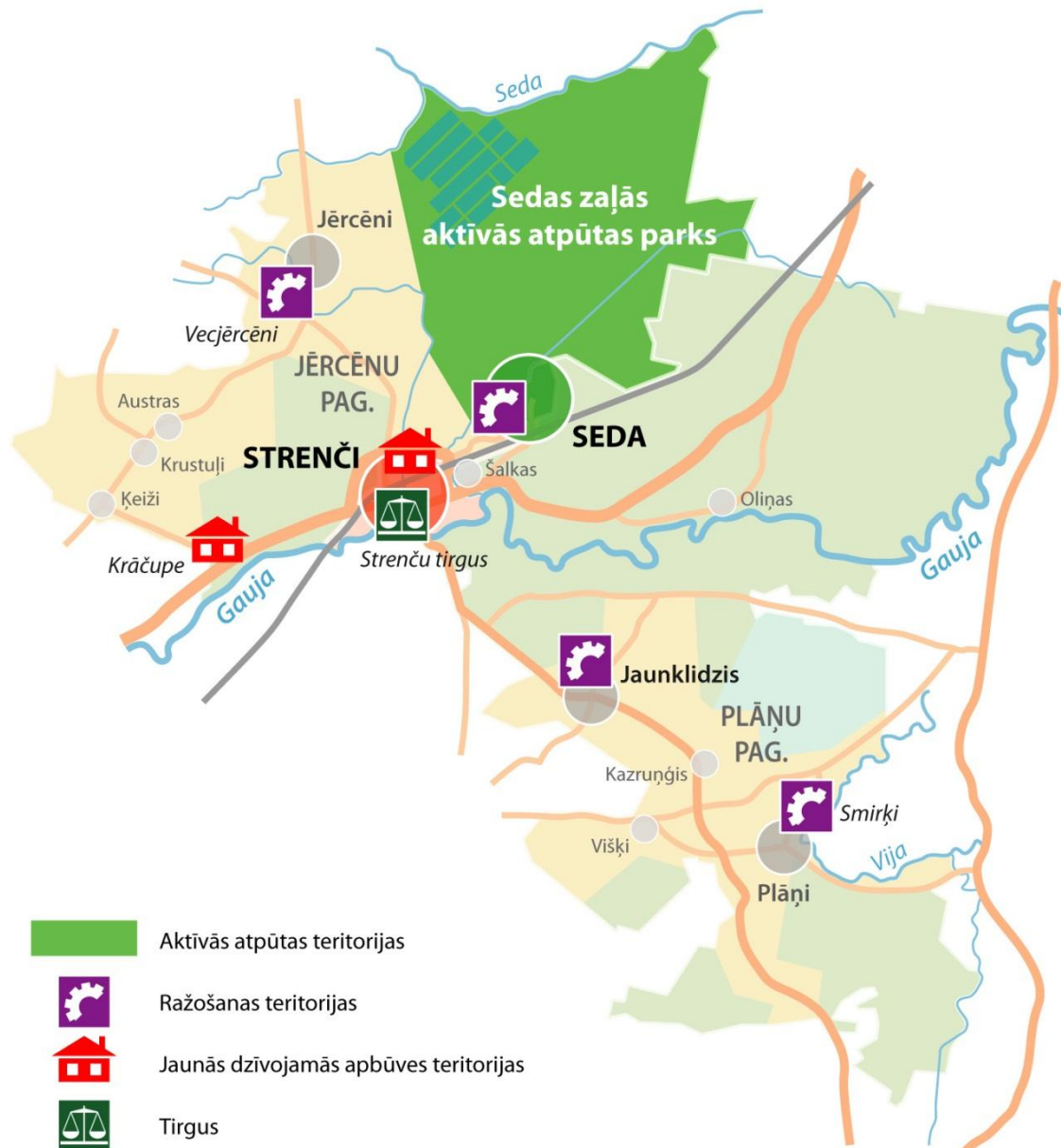
Pakalpojumu nodrošinājums Strenču novadā 2030. gadā tiks saglabāts esošajā līmenī, pieskaņojot tos apdzīvoto vietu specializācijai un pastāvīgi uzlabojot to kvalitāti. Novada dome sekmēs plašu e-pakalpojumu izplatību un pielietojumu, tai skaitā interneta pieejamību un izmantošanu novadā visās vecuma grupās, bezmaksas platjoslas interneta pieejamību apdzīvotajās vietās,

Novada nozīmes centrs – Strenčos un Sedā - tiks nodrošināta valsts reģionālajai politikai atbilstošu pakalpojumu pieejamība, arī nodrošinot efektīvu transporta saikni starp abām pilsētām.

Strenču pilsētā atradīsies **garīgās veselības aprūpes reģionālais centrs**, kas tiks veidots uz Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas bāzes, sadarbībā ar novada domi un uzņēmējiem. Tā atrašanās Strenču pilsētā nodrošinās jaunu uzņēmējdarbības veidu attīstības iespējas.

Vietējās nozīmes centrs – Jērcēnos, Jaunklidzī, Plāņos – būs nodrošināta pašlaik esošo pakalpojumu pieejamība un laba sabiedriskā transporta saikne ar novada, reģionālās un nacionālās nozīmes centriem.

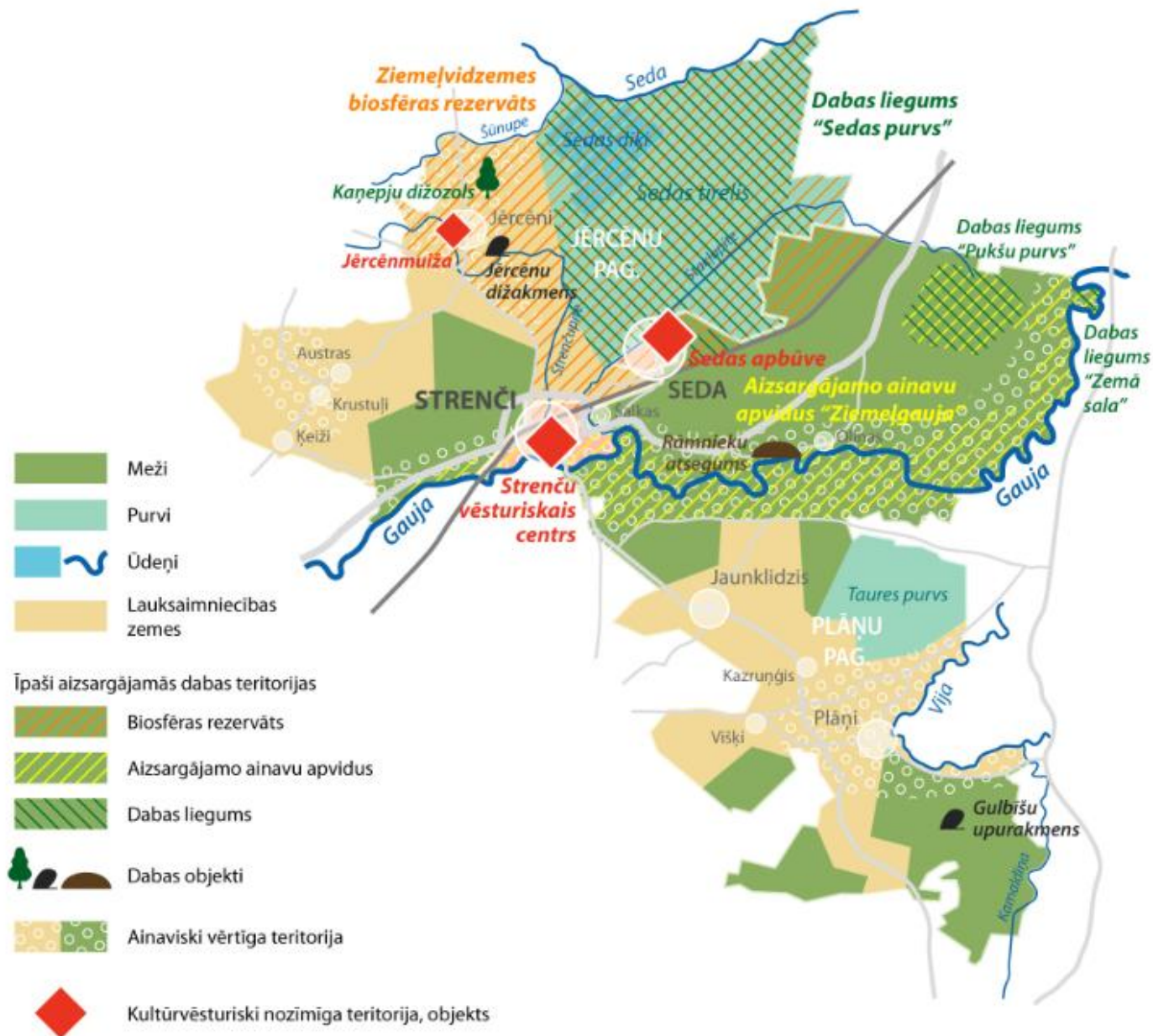
3.5. Īpašās uzmanības teritorijas

Strenču novada stratēģisko mērķu izpildei noteiktas kompleksi attīstāmās - īpašās uzmanības teritorijas novadā:

- **savrupmāju attīstības teritorijas** Ķeižos (īpaši pievilcīgas lauku apbūves teritorijas Gaujas tuvumā, iespējas ekskluzīvas apbūves izveidei) un Strenčos (pieejams mājoklis ar izcilu pilsētvidi, miers un klusums, meži un Gauja);
- **ražošanas teritoriju infrastruktūras attīstība** Jērcēnos, Sedā, Jaunklīdzī, Plāņos un Strenču pilsētā (pašvaldības atbalsts ražošanas uzņēmumiem un jaunu investoru piesaistei teritorijām);
- **Sedas zaļās aktīvās atpūtas parks** - reģionālas nozīmes objekts brīvā laika pavadīšanai, apvieno sevī Sedas tīreli, Sedas pilsētas kultūrvēsturiskās vērtības, saistīts ar Jērcēnu vides izglītības un ekotūrisma centru. Vienots teritorijas zīmols un mārketinga aktivitātes, saskaņotas investīcijas infrastruktūrā ar AS "Latvijas valsts meži", Lauku atbalsta dienestu un uzņēmējiem;
- **Strenču pilsētas centrs** – jaunā tirgus izbūve un popularizēšana, pievilcīgas publiskās telpas izveide pilsētas centrā, savienojumi ar Gaujas upi un apkārtējām teritorijām, pastaigu takas un velomaršruti. Strenči – tirdzniecības pilsēta.

3.6. Dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas

Kultūrainava ir viena no Strenču novada lielākajām vērtībām. Ainaviskās vērtības ir iesaistāmas novada tēla un zīmola veidošanā un popularizēšanā. Ainaviski vērtīgajās teritorijās ir saglabājama to ekoloģiskā, estētiskā, rekreatīvā un sociālā vērtība. Ainaviskās teritorijas kā nozīmīgs resurss iesaistāmas aktivitātēs tūrisma, atpūtas un rekreācijas piedāvājuma veidošanā.

3.7. Saikne ar kaimiņu teritorijām

Strenču novadam ir kopīgas attīstības intereses ar kaimiņu pašvaldību teritorijām:

Valmiera: darbavietas, pakalpojumi, tirdzniecības centrs, veselības aprūpe, izglītība un zinātne, kultūras un sporta pasākumi, Gaujas piedāvājums.

Valka: Bibliotēku metodiskā koordinācija, sakari ar Igauniju.

Smiltene: darba vietas, aktīvā atpūta, tranzītbraucēji.

Burtņieku novads: kopīgie tūrisma produkti, tūrisms un atpūta.

Beverīnas novads: kopīgie kultūras un sporta pasākumi.

Strenču novada piedāvājums kaimiņu pašvaldībām:

Valmiera: dzīves vieta, lauksaimnieku un mājražotāju tirdziņš, tūrisms un atpūta, garīgās veselības aprūpes reģionālais centrs.

Valka: dzīves vieta, mājražotāju tirdziņš, tūrisms un atpūta, garīgās veselības aprūpes reģionālais centrs.

Smiltene: dzīves vieta, mājražotāju tirdziņš, atpūta pie Gaujas un īpaši aizsargājamajās dabas teritorijas.

Novadnieki

ZEIBOLTU JĒKABS (rakstnieks), DĀVIDS ZELTIŅŠ (grāmatu izdevējs), KĀRLIS VILKS (ārsts, ornitologs), HERMANIS BENDIKS (valodnieks, žurnālists), DĀVIS SPUNDE (fotogrāfs), PĒTERIS GRAVE (ārsts, šahists), ARTŪRS MASKATS (komponists), INGA ŠĻUBOVSKA (operas soliste), GINTS APSĪTIS (mākslinieks), AGRIS DZILNA (mākslinieks), LIENE ŠOMASE (dziedātāja), VOLDEMĀRS VĪTOLS (sportists; olimpietis), NIKOLAJS STŪRIS (gleznotājs), LUIJS ŠMITS (aktieris), ANTONS BALODIS (KRAUJA) (literatūras kritiķis, diplomāts), JĀNIS KĀRKLIŅŠ (rakstnieks, teātra kritiķis), JĀNIS KUPCIS (farmācijas profesors), JĀNIS ZIEMEĻNIEKS (dzejnieks), KĀRLIS GOPPERS, ROBERTS ZUZULIS, FRICIS ALKSNIS, KĀRLIS PURGALS, JĒKABS VĪKSNA, KĀRLIS SLOKA (Lāčplēša kara ordeņa kavalieri), PĒTERIS ABULS (vestures pētnieks), ARTURS LIELAIS (ģeogrāfs un rakstnieks), PĒTERIS ĒRMANIS (rakstnieks un literatūras kritiķis)

Izmantotas fotogrāfijas no LNB projekta „Zudusī Latvija”, Strenču novada pašvaldības mājas lapas, Strenču TIC arhīva, Strenču pilsētas bibliotēkas, Jērcēnu pagasta bibliotēkas, Plāņu pagasta bibliotēkas un Jaunklidža bibliotēkas arhīviem, G.Gailītes, I.Ķimses, K.Kārklīņa, A. Ences, A Jefimova foto arhīviem.